

SUBIECTUL I (24 puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„Imperiul Roman, o civilizație grandioasă ce s-a întins pe durata mai multor secole, nu s-a conturat doar prin virtutea forței militare sau a abilităților politice.(...) Pentru a asigura administrarea eficientă a acestui domeniu întins, de aproximativ cinci milioane de kilometri pătrați, romanii au construit cel mai sofisticat sistem de drumuri pe care lumea antică l-a văzut vreodată. Aceste drumuri romane, dintre care multe sunt încă în uz și astăzi, pentru care inginerii romani au avut standarde stricte, creând drumuri drepte, cu suprafața ușor curbată, pentru a permite scurgerea apei. (...) Romanii au început să folosească betonul în urmă cu peste 2.100 de ani în întregul bazin mediteranean. (...) Romanii erau cunoscuți pentru faptul că participau la discursul public, prin folosirea textelor oficiale care detaliau probleme militare, juridice și civile. Cunoscute sub numele de *Acta Diurna* sau *evenimentele zilnice*, aceste prime forme de ziar erau scrise pe metal sau piatră și apoi postate în zonele intens circulate, cum ar fi Forumul Roman”.

(4 inovații care au impulsat dezvoltarea Imperiului Roman, <https://historia.ro/sectiune/general/4-inovatii-care-au-impulsionat-dezvoltarea-2324033.html>)

SURSA B.

„Civilizația romană aruncă o lumină vie peste aproape douăsprezece veacuri de istorie a omului. Douăsprezece veacuri în care, fără îndoială, n-au lipsit războaiele și crimele, dar în care partea cea mai însemnată a cunoscut pacea statornică și sigură, pacea romană, impusă și acceptată de la râul Clyde și până la munții Armeniei, din Maroc și până pe malurile Rinului, uneori chiar până la cele ale Elbei, sfârșindu-se abia la marginile deșertului, pe malurile Eufratului. (...) Aceste douăsprezece veacuri se numără printre cele mai importante din istoria neamului omenesc și influența Romei, (...) se face încă simțită, puternică și durabilă. Această influență pătrunde în toate domeniile: medii naționale și politice, estetică și morală, valori de orice fel, armătura juridică a statelor, obiceiuri și moravuri din viața de zi cu zi; nimic din ceea ce ne înconjoară n-ar fi fost ceea ce este dacă Roma n-ar fi existat. Chiar și viața religioasă păstrează amprenta Romei”.

(Pierre Grimal, *Civilizația romană*, București, 2009, p. 11)

Nr.	Item	Punctaj	
1	Explică, în baza surselor, termenul <i>civilizație</i> . 	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Determină, în baza sursei B, două domenii în care pătrunde civilizația romană. 	L 0 1 2	L 0 1 2
3	Caracterizează principala realizare a Imperiului Roman care a asigurat o administrare eficientă a teritoriilor sale în baza sursei A și a cunoștințelor anterioare. 	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4	Compară opiniile expuse de autori privind rolul civilizației romane în istorie. Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. 	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
5	Exprimă-ți opinia argumentată privind impactul civilizației romane asupra lumii contemporane. 	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

SUBIECTUL al II-lea (22 de puncte)**Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.**

„Domnia lui Matei Basarab (1632-1654) reprezintă o epocă de efervescentă a culturii umaniste românești. (...) În mișcarea culturală din vremea lui Matei Basarab, un rol de căpetenie îl joacă Udriște Năsturel, unul din cei mai erudiți oameni ai timpului. (...) Tiparul (...) se bucura și în această vreme de o atenție deosebită, mai ales prin ponderea mare a cărților în limba română, între care se individualizează prima lucrare juridică predominant laică din Țara Românească: *Îndreptarea legii*, apărută la Târgoviște în 1652. (...) cărțile slavonești ieșite din tipografia lui Matei Basarab: *Molitvenic*, *Psaltire*, *Liturghie* etc. O importantă realizare a acelor vremi a fost și înflorirea învățământului prin înființarea de către Udriște a *Școlii domnești slavo-române* de înalt nivel, punând astfel bazele studiului limbii române în spațiul românesc. (...) În acest cadru spiritual se înscrie germenul de viață academică apărut sub forma *Cercului de cărturari*, întâlnit la Târgoviște (...) îi amintesc pe următorii participanți la dezbateri: mitropolitul Ștefan, Meletios Sirigos (Meletie Sirigul), cel mai mare „filosof teologic”, Gabriel Blassios (Gavriil Vlasie), profesor la Marea Școală din Constantiopol, Pantelimon Ligaridis (Paisie Ligaridi), umanist erudit, scriitor, istoric, bibliofil reputat, doctor în filosofie și teologie la Institutul din Roma etc.”.

(Dumitru Bulei, *Viața culturală și carte tipărită în vremea lui Matei Basarab*, în: Tyragetia, vol VII (XXII), nr. 2, 2013, p. 89-90)

Nr.	Item	Punctaj	
1	Identifică în sursă două lucrări tipărite pe timpul lui Matei Basarab. 	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Determină, în baza sursei, două personalități erudite din perioada domniei lui Matei Basarab. 	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Caracterizează realizările în domeniul învățământului și științei din timpul domniei lui Matei Basarab. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă. 	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5

4	Demonstrează valabilitatea afirmației <i>Domnia lui Matei Basarab reprezintă o epocă de efervescentă a culturii umaniste românești</i> . Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric.	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
5	Apreciază rolul lui Matei Basarab în istoria românilor. Argumentează răspunsul.	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al III-lea (19 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

Nr.	Item	Punctaj	
1	Numește un fapt istoric pentru care, harta propusă, servește ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă.	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
2	Determină o cauză politică și o cauză economică ale creării Imperiului Francez. Argumentează răspunsul utilizând informațiile din hartă și cunoștințele dobândite anterior.	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	Formulează două consecințe ale creării Imperiului Francez, utilizând informațiile din hartă și cunoștințele dobândite anterior.	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursa.

„Evoluția proiectului „moldovenist” în RASSM putem distinge trei perioade:

I perioadă (1926-1931): perioada „inventării” și „construcției” unei „limbi moldovenești” în baza grafiei chirilice, care avea drept scop principal cultivarea unei identități moldovenești distincte de cea română și promovarea preferențială a moldovenilor în funcțiile de conducere. Presa a avut un rol semnificativ în formarea culturii sovietice și identității sovietice. Începând cu anul 1924 au fost publicate ziare *Plugarul Roș* (din 1930 *Moldova socialistă*) și reviste *Tânărul leninist* și *Scânteia leninistă*.

II etapă (1932-1938): perioada latinizării limbii „moldovenești”, prin decizia din 2 februarie 1932 privind trecerea la grafia latină, ceea ce a dus la un recul al procesului de „moldovenizare” și la o diminuare a numărului de moldoveni în instituțiile de partid și de stat. Dar în același timp atestăm un proces de „românizare” a „limbii moldovenești” prin cooptarea multor elemente românești din Komintern (Internaționala Comunistă).

III etapă (1938-1940): perioada trecerii „limbii moldovenești” de la grafia latină la cea rusă (decizia a fost adoptată la 27 februarie 1938). Este o etapă a politicii de represiuni, declanșate în iunie 1937, îndreptate împotriva „dușmanilor poporului” și a spionilor „moldo-români”, care activau în organele de partid și de stat, în redacții, edituri, posturi de radio, etc.

Politicile lingvistice și culturale promovate în RASSM ne arată o mare incoerență din partea autorităților sovietice, ele nu urmăreau o logică sau un obiectiv propriu, ci variau în funcție de evoluția politicii interne și externe la nivel central și de raportul de forțe între grupurile de interese concurente la nivel unional, regional și local”.

(Octavian Țicu, *Istoria RASS Moldovenească (1924-1940): Latinizare și marea Teroare*, citat după: *Istoria RASS Moldovenească (1924-1940) (IV): Latinizarea și Marea Teroare (9)* (europalibera.org)

Utilizează sursa și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, într-o pagină, un eseu la tema:

Cum reflecta politica lingvistică și culturală a RASS Moldovenești (1924–1940) ideologia sovietică?

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursa propusă;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene istorice	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care a contribuit la evenimentele/ procesele descrise;	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2

